

Vasilij Bugor. Prišedši do Lene, so plovili navzdol po njej ter povsod pobirali davek; po treh letih se je podal Bugor nazaj do Jeniseja, s štirimi tovariši, šest jih je bil pa pustil ob Leni, dva ob sredi, dva sto ur navzgor, dva sto ur navzdol. Paziti so morali, da se niso podjarmljeni narodi uprli. „Es fragt sich, ob selbst in der Geschichte Amerikas je eine so weitschichtige Eroberung, mit einer so geringen Armee, von einem zehn Mann kommandierenden Feldherrn gemacht wurde.“ Enajst ljudi si je osvojilo pokrajino, mnogo večjo nego je naša monarhija, šest ljudi je pa pazilo na to, da se pokrajina ni izneverila ruskemu

JERMAK TIMOFJEJEV PREKORAČI TOBOL.

gospostvu!!! Kje najdemo kaj podobnega v svetovni zgodovini?

Sledile so druge čete, številnejše, vzrastlo je mestece Jakutsk v deželi Jakutov, izhodišče vseh poznejših ekspedicij do Ledenege Morja, do Pacifika in Amerike. Odkrili so Bajkalsko Jezero, slišali o srebra bogatih pokrajinah ob Amurju, cele naselbine so se dvignile iskat si srečo na jugu, v stare ostroge so prihajali pa novi priseljenci iz Evrope. Tolik je bil naval proti Bajkalu in Amurju, da je narod Burjetov skoro izginil, kar pomandrali so ga. Slavna imena slišimo, a žalibog jih naša zgodovina ne pozna. Kje čitamo kaj o junakih Beketov, Habarov, Pojarkov, kje o stotniku Ivanovu, kozaku Moskvitinu, kozaku Dežnevu, lovcih Holmogorovcu in Ankudinovu, kozaku Stahuhinu, Buldakovu? Pač so nam znana imena Kolumb, Diaz, Gama, Cortez, Pizarro, Magalhães, a o slovanskih junakih severa molči zgodovina kot grob. Zato posvetimo te sklepne vrstice o bojih na severu spominu preprostih slovanskih sinov.

Beketov je razširjal rusko oblast v notranjem obrečju Lene, Pojarkov je prepotoval 1643—1644 s 130 kozaki velikanski svet med Jakutskom in Amurjem ter slišal tu o bogastvu bajnega Kitaja. Ravno tedaj se je bila dinastija Mandžu polastila prestola kitajskega, obsežne ravnine mandžurske so bile prazne, ker so bili bojevitih domačinov odšli proti jugu. Skoro brez vsake zapreke so jadrali tedaj kozaki po slovitom Amurju do izliva, polastili se marsikake kitajske trdnjave, podjarmili si kneze mandžurske, podjarmili si narode Davrov, Giljakov itd. ali pa jih prepodili. Ko so prišli Kitajci k sapi in so hoteli zapoditi Ruse nazaj v Sibirijo, so večkrat maloštevilne kozaške čete za-

podile cele tisoče „sinov srede“ v beg. Pozneje je car sicer odstopil južne dele novih pridobitev, a razvila se je v zameno nadvse živahna kupčija, nastala so tam v bližini Bajkala nova središča ruske moči, Nerčinsk in Irkutsk, sedanji sibirski Pariz.

Pri teh pohodih so dospeli drzni kozaki do novega morja, Tung-Lam so mu rekli Mandžuri, tunguško morje, ostrog Ohotsk so zgradili tam in po njem ima morje sedaj ime. Prvi ga je zagledal leta 1639. kozak Ivan Moskvitin, s 30 tovariši je bil prišel do obale od Lene sem, „da bi odkril nove dežele“. Preiskali so breg na sever in na jug, sezidali si zimske kočice, iz njih je nastal Ohotsk. Tudi znameniti Habarov, kojega doživljaje

primerjajo onim Ferdinanda Corteza v Mehiki, se je mudil ter prvi prinesel vest o novem morju k rojakom v Jakutsk, l. 1646. Prej že, pozimi od 1644 do 1645, se je bil mudil pri Giljaki ob doljnem Amurju.

Ob Leni in Amurju se pa kozaki niso ustavili, prodirali so dalje proti severovzhodu, Jelisej Buza in stotnik Ivanov sta odkrila reko Jano, prvi po morju od Lene tja, drugi po suhem. Ne dosti, slišali so o Indigirki, leta 1639. so že ob tej reki, v deželi Jukagirov. Bolj so se ustrašili Jukagiri konj nego kozakov, nikdar še niso bili videli takih živali. Šestnajst kozakov je vjelo njihovega kneza in se zmagoslavno bojevalo s četami domačinov, oboroženimi z loki in puščicami. Še naprej jih je gnalo, do Kolime in odtod dalje v deželo Čukčev. Šeže in navade tega znamenitega naroda nam živo in lepo opiše Nordenskjöld v knjigi o potovanju Vege. Za vse vrste jedil imajo edinole besedo kakav, za pijače pa ram. Že Isaj Ignatijev je bil plul po morju od Kolime do Čukčev, trgoval je z njimi,